

21.10.57, יום ב'

הכנותי הבוקר הודעה סול־טיח למתיחת הכנסת כמבוא להרצאה גולדז.
לפני מתיחת הכנסת נודע לי כי גולדז חלתה ולא תוכל להופיע. ביקשתי את
רוזן שיסדר דחית הוויכוח המדיני למחר, אם גולדז חבריא עד מחר.

- בארבע אח"צ באחי לכנסת. עם רב צבא בחוץ, והכנסת הייתה מלאה. מיד
אחרי דברי מתיחת מועטים הוזמנתי לדבר - ודברי נמשכו כשלושים וחמשה רגעים.
איש לא הפטיק - והקשב היה רב.

אולם הכנסת נחרקן מיד לאחר סיום דברי והודעה חיו"ר כי הוויכוח
נדחה למחר.

22.10.57, יום ב'

הבוקר הזמנתי את שרף ושאלתי מה לדעתו צריך להיות תפקיד מזכיר המטלה.
ענני שהדבר תלוי במה עוסק רה"מ. למעשה אין ר"מ. שאלתי מה לפי דעתו צריך
לעשות רה"מ - אילו היה. לדעתו הוא צריך לדאוג לכירור השאלות שיעמדו לדיון
על ידי תומכים ופקידים בכירים ולהעלות על הפרק רק דברים שכבר הוגברו.
אין שר רשאי להעלות שום שאלה, לפני שנחברו בפורום מואיט, ואין שר מפרטם
תכניות לפני שהביא אותם לעיון מוקדם במטלה. מזכיר המטלה צריך לרכז עבודת

זו. אמרתי לו שאני רוצה להתרכז - במידה שענייני בשחון ירשלו לי, - בבירור
שתי בעיות מרכזיות: 1) פיתוח הדרום והנגב, 2) הנחתת המער בין היצוא
והיבוא.

ערך מציע שאקח את חדי לששה חדשים כמזכיר, ובינתיים אברר מי יחיה
מזכיר קבוע. הוא לא בא בחשבון באופן אבסולוטי.

- בא אצלי גוברין. מבקש 1) לדאוג באופן מיוחד לחבליים את אשקלון
בהגיגות העשור, כי לפי ידיעותיו החיסטוריות לא חיתה אשקלון אף מעם חתח
שלשון יהודי. 2) המוסיאון שחוריש דינחוף לה"א ושבו חכרתי על המדינה
עומד לחימכר, כי רוצים לבנות מוסיאון חדש על יד חיכל החרבות. מציע
שהמדינה תקנה אותו - וישאר למזכרת. מחירו 300,000 ל"י.

- אחריו באו אצלי כרמל ובר יהודה.

1/01

- הזמנתי אלי בעשר וחצי את דולצין - נציג הכלליים בסוכנות. סיפרתי לו
מה ששמעתי אהמול מיחודי מכסיקני, ידידו של יוניצמן, על עשיר מכסיקני אחד
מאוס, שכאילו יש בידו מטנש גנוב מטכסס המאפשר גידול יוטה בלי מים, במדבר
שומם. דולצין אמר לי שהדברים אינם מדויקים. אין כל מטנש. יש צמח במכסיקו
ששמו הנקן, גדל רק במכסיקו, בברזיל, בקובה ובקניה. מצמח זה אפשר לעשות
חבליים כמו אטא מיוטא. יוסף ויץ כבר מטפל בצמח זה שנים אחדות בארץ.
ישראל מוציאה כל שנה מיליון דולר על חבליים, ואם נמייץ צמח זה - נוכל לעשות
יצוא של חבליים. הצמח במכסיקו דורש שבע שנים לגידולו, אח"כ הוא גדל במשך

23 שנה, ואכסד לקצור כמה שרוצים ובכל זמן, והוא מוסיף לגדול - בקובה הגידול הוא בכסף 5 שנים, וצומח אח"כ רק 15 שנה. לארץ הובא לפני 948 שנים. מאוס יביא הנה מומחה לבחון אם כדאי לגדל זה פה ולעבד.

יהודי עשיר במכסיקו - אליהו סורסקי מביאליסטוק, מעוניין בשיכון. רוצה להקים חברה אפומיקאית, לככור בחו"ל המשכנתאות בדולרים. סורסקי כבר נסגש עם אסכול בני. אשכול חזמין אוחו לארץ, ובנובמבר הוא עומד לבוא. יאחוו העסק במיליון דולר. דולצין כבר ארגן מאה יהודים שכל אחד יקנה ב-10.000 דולר הכרטיסיקטים של המשכנתאות. - גם יהודי ארגנטינה רוצים לבוא. מארבעה מאות אלף מוכנים 200.000 לבוא. אמרתי לו - מעטים יכלים לבוא ולעסוק בפרנסות "יהודיות" שבגלות, רבים מוכרחים לעסוק בארץ בפרנסות "גויות" - כי אין לנו מה גויים, ועלינו להיות הגויים. ז"א עובדים. הוא מבין זאת ומסכים. ויש לארגן יהודים אלה בקואופרטיבים להעשיה זעירה שיעבדו בה בעצמם. יש להם רכוש בערך של 5000 דולר. סידורם יעלה 13.000 ל"י. עודדתי אותו לעקולה זו.

- אזכירו בא אצלי מזר. טאלתי על יחס אנטי האוניברסיטה לאקדמיה של ון ליר וקציר. הוא ודורי הסתכסכו במגישה עם אהרון, ולפני כך דבר עם הבריו - ברנרד צונדק, וורסייבר (ביוחמיסה), אדלר שאול, ארנסט ברגמן, רקח, פרנקל, דבורצקי, אבן ארין (ביאולוב). באוניברסיטה יש עכשיו 600 מורים וכ-4200 תלמידים מהם כ-600 בטשטטים). ביום א' הבא אי-אמטר יחיה לסוד הפגישה חמוצעת ע"י אהרון, כי רקח, אדלר ועוד אינם בארץ. טלפנתי לאהרון וחטכמנו שהפגישה תתקיים ביום 4 נובמבר בבוקר.

מזר דורש: 1) תקציב לאוניברסיטה. אבן אומר שהשכלה גבוהה אינה ענינו. למרות ההחיקרות לא הוסיפו אשתקד. קיבלו 3.6 מיליון ל"י. דורש עכשיו 5 מיליונים. (קרית האוניברסיטה עלתה עד עכשיו 11 מיליון ל"י), הכנסות מאמריקה מתמעטות מתוך ההחרות בר-אילן, בטענה שאוניברסיטת בר-אילן היא אוניברסיטה אמריקנית. הם (העברית בירושלים) קיבלו עכשיו 126 מלפידים מעולי פולין - מחוסרי חכל. הסוכנות לא עוזרת להם.

2) שהם 5 שבועות בסטוד, אח"כ 4 ימים ברוכה, נמגז עם השנים ועם האפיפיור, הוובים הקטולים נתיחסיט עכשיו באהדה לישראל. רוצים סכנת האיטלט והקוסמוניסם. הצירות ברומה שלנו היא טובה, אבל רק לענינים מעשיים. אין בה איש רוח. מרומ. מאיר, מרור, אביונה, מזר ועוד יכולים לעזור. סונטיניור אריגי הוא ציוני, ויושט בוחיקן. יש צורך בקדי רוח עם איטליה.

בסטוד הוטתע מהיחס לישראל וליהדות. גם אביגם ודר. ביינרס (מוכחה

למולדה האינקוויזיציה) היו אתו. קיבלו אותם באהדה.

כל אנשי המדע והרוח. מננדס טגין, בן 82, ראש האקדמיה (מתנגד של מרקס) כהענין בסטודים שלנו ובלדינו. לפני צאתו נוסדה גסטוד אבודה למען האוניברסיטה העברית. מננדס הוא נשיא. מרומ. קסטרו מזכיר כבוד. סערבט סיני עשתה רושט כביר בסטוד. קסטרו כבקט טנטלה להט מורה לעברית באוניברסיטה של מדריד.

- אחריו בא אבלי שאול. שב מאירופה ומפולין. עשה בה 12 יום. בראשית ספטמבר היו בפולין 37.000 יהודים מקומיים (לא מוחזרים כרוסיה), מוחזרים כ-9.500. פולין לא מפריעה לעלות יהודים מקוביים. יש 20.000 מועמדים לעליה, לכמה מהם יש כבר עספורטים, אבל כהעכבים. מחקבלים מכהבים טובים ורעים מהארץ.

אין מתאוננים על שיכון, אלא על העסקה. גומולקה החילה היה ליברלי ביחס לעסקים קטנים, עכשיו הפסידו זאת, וזה הרע מצב היהודים. גומולקה חוש לאנטישמיות וחוא רואה הדרך הטובה ביותר בעליה. הממשלה מכחישה כאילו רוסיה לוחצת נגד עליה "מוחזרים", אבל ראש הממשלה צירנקביץ אמר ליורדן (שליח הגוינט) כי הממשלה הרוסית לוחצת. למוחזרים נכיסמרים לעלות, ורבים מקבלים תעודת נכות. בסוף אוקטובר 1958 יסתיים החסכם "החזרה" בין פולין ורוסיה. החומר האנושי של המוחזרים הוא מצוין. יהודים טובים - וגם עובדים. היבטקציה היחה במצב של פשיטת רגל, אך יש חשש שהאורט והגוינט יקיפוחו שוב. כי הם גוחנים כסף לשקם היהודים בפולין. שאול השפיע על הגוינט שלא יעמקו בפעולה קונסטרוקטיבית (ארגון קואופרטיבים וכדומה) אלא יעזור לב"ס וללמוד עבודה.

שאול נפגש עם ברזילי (ז'לזנק) מיסד פ.פ.פ. בארץ. היה 20 שנה במאסר ברוסיה, משנת 1935 ואילך. שבור ורצוף. נחפץ לאדוק - אך נשאר קומוניסט. בנו, רופא בארץ, אלקינד אינו בפולין, והסימורים על אלקינד - כנראה מתיחסים לברזילי. פ.פ.פ. ירדו 400 איש לרוסיה, מהם חוסלו שם 360 איש. חשבו כל פ.פ.פ. לסוכנות בריטית. ברזילי יבוא ארצה בעלות שם לזמן מה. הוא חסיד מאו-סטח-שונג.

- חזמנתי את יוסף ויץ לברר מעשה הצמח המכסיקני. הנקן זה א אגווח סיואלאנא (סיבית) באנגלית *Sizal*. גנבו אותו מברזיל ובשנת 1953 שחלו אותו בגילת. רק אחרי 4 שנים הוא מוציא עליה. העלים מספקים סיבים - חשובים בשביל חבלים לאניות, חדורשים חבל מסוג מסויים שיעמוד בפני השפעת חום. הוא גדל בלי מים. בחוטפת קצה מים הוא נותן יבולים.

מאוס נחשד במכסיקו מצמח זה. - סימק סיבים לצבא האמריקני.

אחמול בא מומחה לצמח זה ממכסיקו (גוי) ונסע לגילת. נסועים כבר
4000 דונם. הצמח גדל 10 - 100 שנה. עופדים להקים בית חרוש לעשית חבלים,
יתן עבודה ל-200 איש.

יש עוד צמח במכסיקו שגדל בלי מים - והוא מצמיה סיבים כשירות חזיר.
אלך לגילת לראות הנסיעות האלה.

- אח"צ הזמנתי את אילת. אין מקוה מאנגליה, כי אנשי משרד החוץ לא
ישחנו והם קובעים המדיניות. אין הוא מקוה כלום מביוון. הוא קרייריסט,
דימגוג, ומסתגל לרצון הרוב, ביחוד עכשיו כשהוא חולם על כתר רה"מ. גייטסקל
הוא איש הגון, אבל בינוניות. כמוהו כמקמילן. יש אהדה לישראל בעם, ביחוד
אחרי מבצע סיני - אבל אין זו משמיעה על משרד החוץ.

אילת רוצה לשוב. נמצא שהים עשרה שנה בחו"ל; נוכח שאינו מכיר הארץ.
נפגש עם חיילים אחרים (קצינים) ונוכח שיש נוער נמלא שאינו מכירו. אמרתי -
שעליו לדבר על כך קודם כל עם גולדה.

- גולדה עודנה חולה, וחוייכות נדחה לשבוע הבא.

- בערב בא אצלי ברין, העובד בחברת הנפט הוסקו שקדחו בלי חוצאות בסביבת
שדה בוקר. ביקר בקודי (ויאומינג) מרכז החברה; החברה קודחת עוד בחלוצה.
אם לא ימצאו הפעם - יסתלקו.

הושבי גודי הם מורמונים, ועדת המורמונים ממענינים מאוד בישראל.
חושבים עצמם לשבת ישראלי. רובם עשירים. נוחנים מעט לכנסיה, ומפני זה
היא עטירה מאוד. יש 1.5 מיליון מורמונים. אפשר לדעת ברין להיעזר על ידיהם.

נילטון, ראש החברה שלה לי מחנה - סהרון של בוקר.

- נחמיה חודיע לי על הקריות אחדות בבבול סוריה. יש לנו שני פצועים.
משה שלח לשם את מאיר, ובעצמו יבוא חנה, ולאחר שיקבל ידיעות ממאיר יבוא
אצלי בעטר בערב.

- אני קורא בערב פרוטוקולים של ישיבות מרכז המפלגה שלא נשתתפתי בהן;
מיום 19.9.57 על פעולת הסיעה בכנסת, ומחיימים 3.10.57 ו-14.10.57 על
החינוך. ביורא אמר לי שהבירורים על החינוך היו חשובים.

וזאת אשר הוצאתי מדברי זיאמה! יש כבוד בישראל 700.000 נפש בגיל
1 עד 18. תקציב החינוך 70 מיליון. יש בב"ס יסודיים 11.000 כיתות. כהן
1000 - משמרת שניה, אלפי כיתות אחרות לדברי זיאמה "במבנים פסולים שאסור
להביא לשם ילדים". מדי שנה בשנה עולה הצפיפות בכיתות. הרצוי הוא לא
מ-40 חלמיד, למעשה מגיעים ל-50-55, וחמורה לא יכל להשתלט על כיתה כזו.

יש הבדל בהישגים בין בני עדות שונות. בגילים 13 - 14 מהווים בני
עדות המזרח 52%, לטי החוק הם צריכים להיות בכחות ז"ח. במשט"ז היו בכחות
ח' רק 32% מכני עדות המזרח. חמרים 20%. חלק מהם נמצא במוסדות חינוך
של עליה נוער ועוד. חלק - בכחות יותר נמוכות. בערך 11.000 חלמידים מפגרים
באופן כזה, רובם מבני עדות המזרח.

בסנחון הראשון נכנסים כל הילדים. אח"כ יש נשירה, שאינה עולה על 5%, רוב הנושרים מבני עדות מזרח. ציון "טוב" ו"טוב מאוד" הוא נחלת 17% מבני עדות מזרח, לעומת 50% מבני הורים אירופאים. "לא מספיק" הוא נחלת 54% של יוצאי מזרח לעומת 19% של יוצאי אירופה.

המצב בין חלמידות גרוע! 70% בנות עדות מזרח אצל גומרות מקבלות "לא מספיק", לעומת 33% של בנות אירופה.

בגילים 14-17 מהוים בני המזרח 55%. אבל רק 18% מהווים בני עדות מזרח במסגרות על יסודיות (חיכון, מקצועי, חקלאי).

בכיתה י"ב של ב"ס חיכוניים (הכיתה האחרונה, הגבוהה) היו בסוף חשט"ז 191 חלמיד מבני עדות מזרח - מחוץ 2500 חלמידים בכלל, ז"א 7,7%. בכיתה האחרונה של ב"ס מקצועי רק 11,8% מבני עדות מזרח. בב"ס חקלאי רק 11,6%. באוניברסיטה בשנה הלימודים הראשונה בחשט"ז היו 5,3% מעדות מזרח, כלומר 177 מחוץ 3500. בשכניון המצב גרוע. היו רק 3,2%. סיבות: שכר לימוד גבוה, הזנה לקויה, העיקר - מיגור בלימודים במחליל בגן ילדים, המיגור נעוץ באוירה המשפחתית, וגם במערכת החינוך.

נוסף ל-70 מיליון לחינוך יסודי מוציאים עוד 15 מיליון לחינוך על יסודי.

- בעשר בערב בא אצלי משה בלוויט נחמיה. היו שלוש תקריות היום על הגבול הסורי, אבל משה סבוב שאין קשר ביניהן, ולא יד הצבא באמצע!
(1) בסביבות ג'ון ירה ערבי מעבר לגבול על המודדים, וכשחשבו אש - נשתחף.

2) מרקסור ע"י דן עלה על מוקש, ומוקש שני הועף. בדקו המוקש השני - הוא ישרן, ונמצא 50 מטר על יד הגבול וכנראה מונח שם זמן רב, אם כי יתכן שיניחו גם מוקש ישרן. 3) ירו על מרקסור במביכוח דן.

עבודה ערוץ הירדן בעצם נגמרה, אבל רוצים לשמר חלק מן הג'ונגל (קוראים לזה "אטמורת טבע") משם רוצה לתת הוראה לסיים מיד כל העבודה. אמרתי - שלא רצוי כי הצבא יחליט בעניני העבודה, ומחר בכושר אדבר על כך עם ויץ.

בינהיים שאלתי אוהו על שיחותיו כי באטריל יסתלק. אמר שחודיע לי על כך, אבל הוא חייל ומקבל טקודות. אמרתי לו - שלא ניתנה לו פקודה להסתלק. על יסוד מה איסור הוא מדבר? ענה, שהוא אוסר רק כי הוא רוצה להסתלק. יש למחות שלושה אנשים שיכלים לקחת את מקומו: חיים, מאיר, צור. אמרתי לו - שאני מחבב שלשתם, כ"א באופן מיוחד, אבל יש אימפונדרבילים, והם חשובים. קבעתי אהו שיחה בענין זה במוצ"ש הבא בבימי.

- מתוך המסך הרצאהו של זיאמה: יש 2500 עבריינים בנזער היהודי, וכ-500 בנזער הערבי, כל אלה בגיל בין 10 עד 18 (זיאמה טען מונח בימים אלה במיליון, ומקודם אמר כאילו, כי יש 700.000 בגיל 1 - 18 ..)